

Tað kemur altíð dátt við at frætta deyðsboðini av einum av sínum næstu. Ikki minst tá hetta kemur heilt óvæntað og uttan meining. Og so var tá eg fekk deyðsboðini av svágrinum í Klaksvík, Páll Thomsen, herfyri.

Páll var í bestu árum, einans fimti ára gamal, nú hann doyði. Eftir hann stendur ein minnisvarði, eitt livsverk, nevnliga arbeiðspláss hansara, súkkluhandilin í Nólsoyar Pállsgøtu, sum var vorðin ein partur av býarmyndini í Klaksvík. Hann var við til at geva hesum »útjaðaraplássinum« liv og innihald.

Tað er so mangt, sum kundi verið sagt um Páll persónliga, men tað haldi eg Dan gjørdi so væl í minningarorðum sínum um vinmannin Páll í bløðunum herfyri. Hóast tað eydnaðist mær at hava mangar góðar lètur saman við svágrinum, so var tað kortini rættiliga avmarkað, hvussu ofta vit hittust, nú hann hevði sitt dagliga arbeiði í Klaksvík og eg mitt í Havn.

Nú eg og mong onnur við mær minnst aftur á tað nógva goða, sum eyðkendi Páll sum menniskja, komi eg m.a. at hugsa um tann týðning tað hevur fyri eitt pláss sum Klaksvíkina, at har eru fólk, ið hava áhuga og vilja at skapa umstøður fyri einum-hvørjum virksemin.

Haldi kanska nettup at eg sum avbygdarmaður havi havt møguleikan at siggja týðningin, sum arbeiðið og handilin hjá Páll veruliga hava havt ikki bara fyri Klaksvíkina, men fyri allar Norðuroygjar.

I eini tíðir har so nógv verður miðsavnad — har tað er so modernað og »høgligt« bara at leita til Havnar, tá okkurt skal keypast ella fáast frá hondini í aðrar mátar — hevur tað nógv at siga, at tað eru fólk kring landið, sum stóðast og hava vilja til sjálv at skapa nakað og harvið gera tað meira livligt á plássinum.

Súkkluhandilin hjá Páll er so bert eitt dømi um henda týðningin. Handilin var hanara liv — hansara livsverk. Ja, eg vil enn tá lova mær at kalla tað fyri hansara avreksverk. Nú plaga vit ikki at brúka slík orð um vanlig fólk og veruliga gerðir teirra í vanligar gerandisdegnum. Vit hava meira lyndi til at seta orðið avreksverk í

samband við nakað, sum sjáldan hendir, nakað, sum er at siggja aftur í teimum stóru yvirskriftunum — hetta vit ofta nevna stórhendingar ella sensationir.

Tað er kanska júst hesin sensationshungur okkara, sum ger, at vit ofta gloyma tey mongu avreksverk, ið verða útint av vanligum fólki í tí vanligar gerandisdegnum. Hetta, sum vit ofta bara taka sum eina sjálvfylgju.

Páll livdi fyri sín súkkluhandil. Við ágrýtni og áhuga røkti hann hesa uppgávuna. Hóast umstøðurnar — fólkagrundarlagið — at reka tilíkan handil vóru betri aðrastaðni, kendi hann tað tvørturímóti sum eina spennandi uppgávu at kappast við aðrar súkkluhandlar í landinum. Tá hinir kunnu, hvi so ikki eisini vit her í Klaksvík! Hetta man hava verið hansara stavnhalð og styrki. Ti í dag vita vit, at tað eydnaðist honum at byggja upp ein hin størsta handilin av sínum slag í øllum Føroyum.

Eg havi mangan undrast á, hvussu ein maður sum Páll heilt einsamallur kundi bliva við at hava áhuga fyri og dirvi til at keypa heim hundræðals súkkul at hava á goymslu, um somu tíð sum tað bóttu ferðasambandið til Havnar ókti vandan fyri, at fólk keyptu har.

Henda vandan man Páll hava hugsað um, ti hann tók uttan nakað hóvasták ímóti avbjóðingini úr høvudsstaðnum. Klaksvíkingar og norðoyingar skuldu í hvussu er ikki hava fyri neyðini at fara til Havnar at keypa sær súkkul.

Páll var nevnliga altíð ajour við tí nýggjasta og besta innan súkkulur. Fyri hann var tað at selja súkkulur til upp-vaksandi ættarliðini í heimbygðini ikki nakað høgrahandsarbeiði. Nei, tað var hansara eitt og alt.

Og hvør skuldi trúð, at her í Klaksvík fanst ein súkkluhandil, sum hevði eins stórt um ikki størri úrval av súkkulur til børn, ung og vaksan sum teir »stóru« handlarnir í høvudsstaðnum!

Hóast litlilátin var Páll handilsmaður við til. Hann leyk tær grundleggjandi treytir, sum eyðkenna ein dugnaligan og góðan handilsmann, nevnliga at fylgja við tíðini og hava tað nýggjasta á goymslu — at hava eitt

Til minnis um Páll Thomsen

stórt úrval, so kundin fekk júst tað honum tørvaði.

Fyri at liva upp til henda setning, fór Páll til Danmarkar á hvørjum ári. Har vitjaði hann teir mongu súkkluhandlarnar, sum skuldu tryggja honum, at handilin í Klaksvík ikki lá aftanfyri nakran annan her á landi — og helst eitt vet framanfyri.

Nú eftir deyða hansara stakk eg inn á gólvíð hjá einum av hesum súkkluumboðunum í Árhús at umvæla súkkul mína, sum eg keypti frá Pállini nokur ár herfyri. Eg segði, hvør eg var, og hvaðani súkkulan kom. Jú, hesin eldri maðurin hevði havt samstarv við Páll í mong ár, og hann hevði bara gott at bera honum. Segði, at Páll var tann besti umboðsmaðurin hann nakrantíð hevði samstarvað við.

Tú var altíð visur í, at alt var í lagi, og at allar avtalur hildu, tá tú handlaði við Páll Thomsen, segði hesin súkkluhandurin í Árhús mær, tá hann eitt sindur hugtungur mintist trúgvna føroyska umboðsmannin. Trúfastur og ærligur sum fáur var vakra skoðamálið hesin danin hevði at geva Páll.

At hava eitt gott samarbeiði við sínar leverandørar og at hava eitt stórt úrval á goymslu, metti Páll vera tvær týðningarmiklar fortreytir fyri at reka ein súkkluhandil. Men hesar báðar fortreytir einsamallar eru ikki nokk. Tær nýtist eisini at hava aðrar menniskjansligar eginleikar, skal tú ár eftir ár fáa fólk — kundan — at leggja leiðina inn í júst tín handil. Og eisini á tí okinum var Páll væl útgerður. Hansara blidliga medferð gjørdi, at tú kendi eg altíð væl í handlinum. Altíð vóru stundir til eitt prát. Ongantið varð gjørdur munur á høgum og lágu. Tú kendi teg ikki avvápnadan ella fullkomiliga tiknan á bólk, tá tú leitaði tær í handilin í Nólsoyar Pállsgøtu. Fyri tær stóð ein spakmæltur, men sera fyrikomandi og nærlagdur maður, sum gav sær stundir at lurta eftir tínum ynskjum.

Og tá tú fór avstað aftur var tað víð eina kenslu av, at her kendi tú teg væl. Og úrslitið av hesum var tað fyri ein handil og ein handilsmaður so altavgerandi: at tú keypti tað, sum tú hevði brúk fyri.

Eg royni at ímynda mær teir mongu klaksvíkingar og norðoyingar, sum einaferð ella ofta hava staðið uttan fyri stóra framsýningarvind-eygað í Nólsoyar Pállsgøtu og við stórum eygum eygleitt tær mongu glitrandi og vøkrú súkkulurnar!

Vit kenna hetta so væl: hvat tað hevur at siga, at vit av og á sleppa at metta okkara forvitni — at eisini eyguni fáa sitt. Hetta at vit longu sum børn kunnu ynskja okkum nakað, eitt nú eina súkkul. Handilin hjá Páll við sínum stóra framsýningarvind-eyga hevur vissuliga verið við til at metta hesa okkara natúrligu trongd. Vit kunnu bara ímynda okkum, hvussu stóru saknurnar hevði verið, um als eingin súkkluhandil var í Klaksvík! Norðoyingar vóru tá noyddir at leita sær til Havnar, hvørja ferð teir vildu siggja og keypa eina súkkul! Hvat missur hevði hetta ikki verið fyri eitt pláss sum Klaksvík!

Nú veit eg væl, at ein slíkur handil kann sjáldandi ikki sammetast við eitt stórt virki, sum gevur arbeiði til nógv fólk. Men vit eiga heldur ikki at gloyma, at eisini handlar og verkstaðir eru við til at geva einum pláss liv og innihald.

Eg hevði ikki viljað verið tær lètturnar fyruttan, tá vit sum smádreingir á Landavegnum vitjaðu inn á gólvíð í súkkluhandlinum hjá André í Vágshotni. Tann serstaki lukturnin av súkkulm — gomlum sum nýggjum — er nakað, sum fylgir mær restina av livinum. Og nakað soleiðis kann eisini eg ímynda mær, at nógvir klaksvíkingar, sum av og á vitjaðu í handlinum hjá Páll, hugsa.

Nógv hevur verið tósað um bygdamenning seinastu árin. Vit hava sæð, hvussu nógv av virkseminum verður miðsavnad. Ein av avleiðingunum er, at eisini handlar mugu lata aftur. Eg haldi at tað er umráðandi, at ikki alt miðsavnast men at fólk stóðast úti kring landið. Ein fortreytin er so tann, at har finnast fólk, sum hava vilja og áhuga fyri at reka eitt nú handilsvirkssemi. Og henda týðningarmikla leiklut hava Páll og handil hansara havt fyri hetta litla samfelagið í Norðuroygggjum. Tað er tann leiklut, sum eg haldi ikki minst norðoyingar eiga at geva sær

far um, nevnliga tað litla men týðandi avreksverkið hjá Páll Thomsen. Hann var við sínum arbeiðspláss — súkkluhandlinum í Nólsoyar Pállsgøtu — við til at geva heimbygd síni liv og innihald. Skal nakar minnisarði setast upp eftir Páll, so skuldi tað verið at laða víðari á tann varða, sum hann sjálvur laðaði: súkkluhandilin. Páll hevði uppiborið, at verk hansara ikki syndrast nú, men at onkur annar tók við og fullfærði tað — øllum klaksvíkingum til gleði og gagn.

Tað er so nógv annað, sum eg kundi tikið fram um Páll, men eg havi valt at taka hetta við handlinum og arbeiðsplássinum fram, ti eg meti tað var so stórt og týðandi partur av livi hansara.

Skal eg kortini taka okkurt fram, so er tað ikki minst hetta við stóra áhuga hansara fyri samfelagsligum víður-skiftum. Hann fylgdi væl við, hvat fór fram rundan um seg. Hann var m.a. ein trúgvur avislesari og tók ikki dagar millum bløðini. Hann keypti tey øll, ti á tann hátt helt hann, at hann fekk tað besta innlit.

Hóast hann kundi vera rættiliga avgjörður, so átti hann eisini tann so týðandi eginleikan, sum mong av okkum menniskjum tørva, hetta at lurta eftir øðrum og virða teirra meiningar. Tollyndi var ein av hansara dygnum.

Páll átti eisini aðrar góðar eginleikar. Ein teirra var alskur til børn. Altíð til reiðar til eina stuttliga løtu saman við børnunum. Hann dugdi at seta seg inn í teirra hugaheim, og tí fall honum lætt at finna rætta sambandið og røttu løtuna til skemt teirra millum.

Yvirhøvur var lætt hjá Páll at siggja tað ljósa og livgandi í livinum. Hann dugdi at finna glottar og taka tað skemtiliga fram. Av hesum eginleika hansara fingur vit manga góða løtuna.

Tað kennist tungt og tómt, at Páll er burtur. Vit vildu tað av órvísi, men mugu ásanna, at sorg og gleði er okkara lutur á foldum. Vit takka fyri tað, sum vit hava havt saman við Páll.

Friður veri við minni hansara.

Jan.